

Teorie práva II

(čtvrtý seminář)

Jakub Valc

Zpětná vazba k draftu vyjádření k žalobě

1. Přednesení vyjádření k žalobě
2. Diskuze ve skupinách
3. Sdílení návrhů na zlepšení

Subsumpce vs. proporcionalita

Jak dochází k uplatnění subsumpce při řešení právních případů?

V jakých případech a jak dochází k uplatnění testu proporcionality?

Subsumpce vs. proporcionalita

Jednoduché právní případy



existuje právní norma (úprava) a nevznikají výkladové obtíže
X nevyklučuje použití standardních výkladových metod

X

Složité právní případy



vzniká výkladový nebo argumentační problém (střet principů)

Příklad – řešení právního případu

Žalobkyně se dne 15. 10. 2020 domáhala žalobou k příslušnému soudu určení neplatnosti pracovní smlouvy ze dne 10. 1. 2017, neboť podle ní byla uzavřena ústně, tedy nikoliv v zákonem požadované formě.

Podle jakého právního předpisu a v jakém znění bude soud oprávněnost nároku žalobkyně posuzovat? Bude případné prokázání absence písemné formy bez dalšího důvodem pro vyslovení neplatnosti pracovní smlouvy? Jakou metodu výkladu či postup při práci s právním předpisem lze na tomto příkladu ilustrovat?

Dokazování v právu

Co je podstatou dokazování a k jaké se váže rovině právního případu?

Dokazování v právu

- ➔ Smyslem je zjišťování existence či neexistence relevantních skutečností (**skutkového stavu**).
- ➔ Zásadně se jedná o předpoklad pro **vydání individuálního právního aktu** (X osvědčení?).
- ➔ Zajímají nás **otázky skutkové**, nikoliv právní (věc právní kvalifikace - subsumpce/proporcionalita).
- ➔ Dokazování se děje podle procesních pravidel, a to za **pomocí důkazních prostředků**.

Vybrané zásady ovládající dokazování

Zásada **legality/zákonnosti**

Zásada **procesní ekonomie**

Zásada **volného hodnocení důkazů/zákonná teorie důkazní**

Zásada **ústnosti/bezprostřednosti** nebo **písemnosti**



Význam/Rozdíl?

Zásada **materiální** nebo **formální pravdy**

(vazba na zásadu **vyšetřovací** nebo **projednací**)



viz příklady dále

Příklady – formální vs. materiální pravda

1) Pokuste se vymezit význam tzv. modifikované zásady materiální pravdy na základě níže uvedeného ustanovení správního řádu.

§ 3

„Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.“

2) V průběhu civilního řízení sporného je uplatňována zásada projednací a zásada formální pravdy, která úzce souvisí s problematikou unesení břemene tvrzení a důkazního břemene. Pokud by dotyčná procesní strana (typicky žalobce) ani přes příslušné poučení soudu některé z daných břemen neunesla, bude to mít typicky za následek neúspěch ve věci samé, včetně povinnosti hradit náklady řízení straně, která byla v řízení úspěšná.

Lze vykládat zásadu formální pravdy způsobem, že soud provádí výlučně důkazy, které mu byly stranami předloženy? Jaká související procesní zásada by mohla být porušena, pokud by soud aktivně vyhledával důkazy, které žalobní nárok podporují/vyvracejí.

Příklad 1 – hodnocení důkazů

Správní orgán vede řízení ve věci přestupku spočívajícího v řízení vozidla bez použití bezpečnostního pásu. Za tímto účelem byly během řízení provedeny důkazy obsahem policejní dokumentace (oznámení přestupku a úřední záznam), ze které vyplývá, že obviněný se daného jednání dopustil. Stejně tak je z této dokumentace zřejmé, že obviněný po zastavení vozidla hlídkou policie se spácháním přestupku nesouhlasil a žádal jeho projednání ve správním řízení. Během ústního jednání vedeného před příslušným správním orgánem se pak zmocněnec obviněného vyjádřil tak, že obviněný byl za jízdy bezpečnostním pásem připoután. Odepnul si ho až po zastavení, a to během provádění silniční kontroly.

Může správní orgán považovat provedené důkazy za dostačující a uznat obviněného vinným ze spáchání přestupku? Pokud ne, jakým způsobem by mohl/měl postupovat?

Příklad 2 – hodnocení důkazů

Správní orgán projednává přešupek proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona 251/2016 Sb., o některých přešupcích, jehož se měl obviněný dopustit tím, že svoji bývalou přítelkyni a matku společného dítěte během jeho předání opakovaně hrubě urazil, když ji označil vulgárními výrazy „DOMYSLETE SI“. Celá událost se odehrála v bytě matky dítěte, a to pouze za přítomnosti její sestry a kamaráda obviněného, kteří byli v řízení jako svědci vyslechnuti. Sestra matky dítěte potvrdila, že obviněný byl rozčílený, že dítě nebylo na předání připraveno, přičemž ve svém projevu použil výrazy, které jsou mu kladeny za vinu. Kamarád obviněného naopak vypověděl, že mezi obviněným a jeho bývalou přítelkyní sice proběhla ostřejší výměna názorů, ale k žádným urážkám nedošlo. Kromě dodatečně sepsaného úředního záznamu ze strany policie nebyly další důkazy provedeny.

Může být na základě takto zjištěného skutkového stavu věci vina obviněného vyslovena? Jakou základní zásadu je třeba vzít do úvahy?

Příklad 3 – hodnocení důkazů

Je vedeno trestní řízení vůči obžalovanému, který se měl dopustit jednání naplňujícího znaky trestného činu obecného ohrožení podle ust. § 272 odst. 1 zákona č. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Skutkový děj měl spočívat v tom, že obžalovaný v rozhodnou dobu řídil motorové vozidlo (tónované zadní autosklo) v městské zástavbě vysokou rychlostí. Proto ho náhodně projíždějící policejní hlídka ve služebním vozidle začala pronásledovat, a to za současného použití zvukového a světelného výstražného zařízení signalizujícího výzvu k zastavení vozidla. Obžalovaný na výzvy policistů nereagoval a pokračoval v jízdě vysokou rychlostí, přičemž během ní opakovaně nerespektoval dopravní značení, nedal přednost v jízdě jiným vozidlům a přímo ohrozil chodce na přechodě. Po krátkém pronásledování vozidlo přesto zastavilo, přičemž obžalovaný byl nalezen na místě řidiče. Jiné osoby se ve vozidle ani v jeho bezprostřední blízkosti nenacházely. Takto zjištěný skutkový stav se zakládal na úředním záznamu policie, fotodokumentaci (vozidla, žalobce a jeho dokladů) a svědeckých výpovědích obou zasahujících policistů. Ti shodně uvedli, že vozidlo měli v podstatě neustále na dohled, a to kromě asi 5 vteřin před jeho zastavením, kdy nečekaně odbočilo do přílehlé ulice. Obžalovaný naopak vypověděl, že vozidlo v rozhodnou dobu řídila jeho osoba blízká, která před jízdou požíla alkoholické nápoje, pročež z místa bezprostředně po zastavení utekla. Současně obžalovaný tvrdil, že se po zastavení vozidla nacházel na sedadle spolujezdce.

Jak by soud postupoval při hodnocení provedených důkazů (svědeckých výpovědí)? Jaké okolnosti by byly v tomto ohledu relevantní?

Příklad 4 – dokazování a jeho limity

Obviněnému bylo v přestupkovém řízení kladeno za vinu spáchání přestupku spočívajícího v překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o 18 km/h (po zohlednění odchylky měření ± 3 km/h). Při posuzování společenské škodlivosti daného jednání pak správní orgán vycházel z toho, že žalobce svým jednáním ohrozil bezpečnost a plynulost silničního provozu. Konkrétně poukázat na skutečnost, že při vyšší rychlosti je snížena schopnost řidiče reagovat na kolizní situace, přičemž je nutné zohlednit také prodloužení brzdné dráhy vozidla. Žalobce podal proti rozhodnutí o přestupku odvolání, které bylo zamítnuto. Následně proto podal žalobu ve správním soudnictví, přičemž mimo jiné namítal, že úvahy správního orgánu ohledně společenské škodlivosti (závažnosti přestupku) nemají ve správním spisu oporu, protože nebyly vůbec předmětem dokazování.

Můžeme dát žalobci za pravdu v tom, že správní orgán pochybil, pakliže jeho závěry stran společenské škodlivosti (závažnosti přestupku) skutečně nemají v provedeném dokazování oporu? Jaké okolnosti mohou být v tomto směru rozhodující?



Děkuji za pozornost.